

GJØVIK KOMMUNE

LANGTIDSPLAN 2013

Kommuneplanens samfunnsdel

Vedtatt av Gjøvik kommunestyre - 20.juni 2013.

INNHOOLD

Side:

GJØVIK – INN I FRAMTIDA

- s. 2 Visjon og siktemål
- s. 2 Kvaliteter og verdier
- s. 3 Overordnede plangrep

UTVALGTE PLANTEMA

Oppvekst, helse og omsorg:

- s. 5 Gjøvik som oppvekstkommune
- s. 6 Gjøvik som helse- og omsorgskommune

Drivkrefter for vekst og utvikling:

- s. 7 Gjøvik som by- og regionsenter
- s. 8 Kommunikasjoner – Samferdsel
- s. 9 Næringsutvikling og innovasjon

Samfunnskvaliteter i kommunen:

- s. 10 Folkehelse i Gjøvik
- s. 11 Kultur og frivillighet
- s. 11 Internasjonalisering og inkludering
- s. 12 Klima, energi og miljø
- s. 13 Gjøvik universelt utformet
- s. 13 Samfunnssikkerhet og beredskap

LANGSIKTIGE AREALSTRATEGIER

- s. 15 Langsiktige arealstrategier
- s. 19 Utbyggingsmodell for Gjøvik by

GJØVIK – INN I FRAMTIDA

VISJON OG SIKTEMÅL

Visjon

En visjon er en ledetråd og et framtidssbilde for ønsket utviklingsretningen for Gjøviksamfunnet. Den skal si noe om kvaliteter og verdier – hva kommunen skal stå for framover. Visjonen som legges til grunn for arbeidet med utvikling og profilering av Gjøviksamfunnet skal fortsatt være:

Mjøsbyen Gjøvik – motor for vekst og utvikling !

Visjonen angir at Gjøvik vil være pådriver for utvikling av samfunnet og gripe tak i vekstmuligheter.

Vekst og samfunnsutvikling skal omfatte hele kommunen – både bygd og by. De mange kvaliteter og muligheter som ligger i bygdene skal utfylle den utviklingskraft som ligger i en videre bevisst styrking og profilering Gjøvik som by og regionsenter.

Siktemål

Grunnleggende siktemål for kommuneplanens visjon, mål og strategier er at:

Gjøvik skal være et attraktivt sted å bo, flytte til og drive næringsvirksomhet i !

Dette krever at det i Gjøvik bevisst skapes gode bomiljøer basert på natur- og livskvalitet. En må arbeide for å få økt tilflytting. Etablering og drift av næringsvirksomhet må stimuleres. Tilrettelegging og markedsføring av botilbud, tomter og næringslokaler må vektlegges. Konkurransedyktige priser er nødvendig. For å lykkes i forhold til hovedstadsområdet må kommunikasjonsforbindelsene gi akseptable reisetider og transportkostnader.

En positiv utvikling skal gi Gjøviksamfunnet befolkningsvekst. Flere innbyggere skal gi lokalsamfunnet og Gjøvik kommune tilgang til flere ressurser og ny kompetanse - og gi et økonomisk grunnlag som sikrer de ulike utviklingsaktørene den nødvendige handlingsevne.

Et offensivt ambisjonsnivå for videre befolkningsvekst er at:

Det skal være minst 33.333 innbyggere i Gjøvik kommune innen 2025 !

Dette krever økt innflytting til Gjøvik og redusert utflytting. Det er særlig nødvendig å øke den innenlandske nettoinnflyttingen. Antallet som flytter intern i Norge er klart større enn det utenlandske. Satsingen kan skje gjennom markedsføring og tiltak som synliggjør de muligheter og kvaliteter som gjør Gjøvik attraktiv.

KVALITETER OG VERDIER

Kommuneplanens visjon er forankret i vektlegging av **naturkvalitet, livskvalitet og utviklingskraft.**

Naturkvalitet → **MJØSA**

I Gjøvik finnes alle slags naturkvaliteter; fra bylandskapet i det urbane sentrum til kulturlandskapet med bølgende åser, grønne skoger og gule åkre rundt vakre og vitale bygder i Vardal, Snertingdal og Biri. Bygdene kvaliteter kombineres med Gjøvik sine kvaliteter som pulserende by.

Norges største innsjø Mjøsa er det lokale stedsnavn som trolig er best kjent og som Gjøvik nasjonalt lettest kan identifiseres og plassere seg i forhold til. Gjøvik by skal i målrette profilering utnytte den naturskjønne beliggenheten Mjøsas vakre vannspeil til å utvikle byens identitet som "**Mjøsbyen**".

Kontakt, nærhet og forholdet til Mjøsa har høy prioritet i kommunens tettsteds- og sentrumsutvikling. Det legges bevisst opp til boligbygging med utsikt og tilknytning til Mjøsa.

Befolkningen skal sikres tilgang til Mjøsa, med tilrettelegging for aktiv bruk. Samtidig skal miljø- og naturkvaliteter sikres og bevares. Dette til glede for kommende generasjoner.

Livskvalitet → **TRIVSEL OG TRYGGHET**

Gjøvik har et rikt fritids- og kulturtilbud. Det er et omfattende og levende organisasjonsliv. Idretts- og musikkmiljøet står sterkt i kommunen. Kombinert med muligheter for et rikt friluftsliv i kommunen og i nærmiljøet, gir dette befolkningen arenaer for aktiv utfoldelse av energi, kreativitet og engasjement.

Kommunen står for et godt offentlig tjenestetilbud – til barn, unge og eldre. I Gjøvik finner man barnehager som har som visjon "å tenne barns stjerneøyne" og en grunnskole som er fremst i landet når det gjelder utvikling og pedagogisk innhold. Gjennom forutsigbarhet i dekning av behov for gode helse- og omsorgstjenester, skal befolkningen føle trygghet i hverdagen.

Det skal tilrettelegges og stimuleres aktiviteter som bidrar til å heve befolkningens livskvalitet, både når det gjelder tjenester og fysiske omgivelser. Et helhetlig og tilgjengelig tilbud av tjenester innenfor både den offentlige og private sektor skal sikre innbyggernes velferd og trivsel.

Dugnadsånd, engasjement og gjestfrihet skal prege befolkningen og hverdagslivet!

Utviklingskraft → **KUNNSKAP, TEKNOLOGI OG NYSKAPING**

Gjøvikregionen er ledende innen industri, varehandel og tjenesteyting i Innlandet. Samtidig er Gjøvik et senter for høyere utdanning og innovasjon. Innenfor aksene Gjøvik by – Raufoss foregår hoveddelen av verdiskapningen innen den kunnskapsbaserte og teknologiske industrien i Innlandet.

Gjøvik sin utviklingskraft gir grobunn for spennende vekst og nyskaping innenfor det tjenesterettede næringsliv og industriell virksomhet, men også innenfor landbruksnæringene.

Gjøvik skal befeste posisjonen som det ledende utdanningscenter i Innlandet. Det skal tilbys gode utdanningsmuligheter – helt fra barnehage og grunnskole, videregående skole, vitensenter og opp til høgskole- og universitetsfag. Gjøvik skal fortsatt være pådriver for etablering av innlandsuniversitetet. Helheten i tilbudet skal gjøre at ungdom kommer til Gjøvik, velger å fullføre hele sin utdanning og søker arbeid og etablere seg her.

OVERORDNEDE PLANGREP

Følgende fem overordnede plangrep legges til grunn for videre arbeid for ønsket samfunnsutvikling:

1. Gjøvik skal bli mer BY !

Gjøvik skal som regionsenter være en by hvor alle innbyggerne i regionen får dekket sine behov. Et positivt fokus på byens styrke skal utnyttes til å spre vekstimpulser rundt om i hele kommunen.

Sentrum skal bli mer attraktivt og urbant. Det skal bygges flere boenheter i sentrum og byen skal ha tilbud og kvaliteter som en finner i større byer – uten å miste sin småbyidyll. Utbygging av kollektivtilbudet og økt satsing på gang- og sykkeltrafikk skal redusere bilbruken i sentrum.

I tillegg til satsing i Gjøvik bysentrum må det skje en videreutvikling av tettstedskvalitetene i Hunndalen, Biri og Snertingdal. Et ekstra fokus må rettes mot den nordre del av kommunen og de særegne rammebetingelsene som er under utvikling for Biri/Moelven området når det gjelder samferdsel og sykehusspørsmålet. Det må utarbeides hensiktsmessige planer for å utnytte mulighetene for økt verdiskapning som ligger i dette.

2. Gjøvik skal knyttes nærmere til Mjøsa !

Kommunens og byens beliggenhet ved landets største innsjø Mjøsa skal utnyttes. Gjennom tilknytningen til Mjøsa skal Gjøvik sin identitet knyttes til *Mjøsa*.

Gjøvik sentrum skal åpnes opp og knyttes tettere mot Mjøsa. Det skal utvikles attraktive boligområder med mjøsuutsikt. Innbyggerne skal ha tilrettelagte bruks- og rekreasjonsområder på arealene i strandsona. Friluftsliv og aktiviteter på Mjøsa skal stimuleres.

3. Gjøvik skal være et attraktivt sted å leve, bo og arbeide !

Det skal være trygt å vokse opp, bo og bli gammel i Gjøvik. Etterspurte og varierte bomuligheter skal tilbys i hele kommunen. Boligmarkedet skal være attraktivt for tilflytting og dekke de boligsosiale behov. Arbeidsmarkedet skal gjenspeile et solid og framtidsrettet næringsliv. Med mulig for arbeid for alle, kompetansebygging og personlig utvikling.

Gode møteplasser, samhandling og frivillig arbeid skal stimuleres for å øke trivselen og redusere de offentlige samfunnskostnader. Folkehelse, universell utforming og miljøhensyn skal være bærende verdier i aktiviteter og lokalsamfunnsutvikling.

4. Gjøvik skal være kjent som en utdannings- og kunnskapsby !

Gjøvik skal være nasjonalt kjent som en utdannings- og kunnskapsby som har fokus på læring og kvalitet i både i barnehage, det 13-årige skoleløpet og innenfor høyere utdanning og forskning.

Gjøvik er teknologihovedstaden ved Mjøsa og har lange tradisjoner innenfor teknologisk industri. Gjøvik kommune har som vertskommune et spesielt ansvar for å støtte opp om utviklingen av Fagskolen Innlandet og Høgskolen i Gjøvik (HiG) – og spesielt legge til rette for arealer og utvikling av Campus Gjøvik på Kallerud – som legger til rette for et framtidig universitet i Innlandet.

Kontakt og samhandling mellom utdanningsinstitusjoner og næringsliv skal bidra til rekruttering og innovasjon i næringslivet. Kompetansenivået i Gjøvik skal heves ytterligere gjennom medvirkning til etablering av et universitet i Innlandet.

5. Gjøvik skal ha moderne og raske veg- og jernbaneforbindelser !

Det skal være enkelt og raskt å reise til Gjøvik. Reisetiden til og fra hovedstadsområdet må reduseres gjennom veg- og jernbaneinvesteringer. Det er særdeles viktig at kommunen fortsetter arbeidet for å sikre utbygging av riksveg 4, fylkesveg 33 og Gjøvikbanen for å redusere reisetiden til Oslo- og Gardermoenområdet.

Gjøvik skal samarbeide med nabokommunene i Gjøvikregionen, de øvrige byene rundt Mjøsa og regionale myndigheter om felles innsats for gjennomføring av samferdselstiltak. Vegforbindelser og kollektivtransporttilbud skal være gode. Næringslivets transportbehov skal utføres på et kommunikasjonsnett som har direkte forbindelse til markedene. Potensialet som ligger i tilknytning til ny E6 og raskere jernbaneforbindelse Oslo-Moelv skal utnyttes til befolkningsvekst og til lokale og regionale næringsetableringer. Sammenknytning av Gjøvikbanen med Dovrebanen vil utløse nye muligheter, regionalt og nasjonalt.

Påvirkning av beslutninger om samferdselsinvesteringer for å trekke mer av veksten i hovedstadsområdet til Gjøvikregionen skal videreutvikles innenfor samarbeidet i Stor-Oslo Nord.

Plangrepene forutsettes fulgt opp gjennom målrettede strategier og tiltak – i samhandling med andre samfunnsutviklingsaktører og i kommunen gjennom utvikling av egen virksomhet og tjenesteyting.

UTVALGTE PLANTEMA

Det er en del sentrale tema som det er viktig å gripe tak – både for å møte de utfordringene og muligheter som planen peker på og for å utvikle Gjøviksamfunnet i ønsket retning:

Oppvekst, helse og omsorg:

Gjøvik som oppvekstkommune

Gjøvik som helse- og omsorgskommune

Drivkrefter for vekst og utvikling:

Gjøvik som by- og regionsenter

Kommunikasjoner – Samferdsel

Næringsutvikling og innovasjon

Samfunnskvaliteter i kommunen:

Folkehelse i Gjøvik

Kultur og frivillighet

Internasjonalisering og inkludering

Klima, energi og miljø

Gjøvik universelt utformet

Samfunnssikkerhet og beredskap

Under hver av plantemaene angis det felles mål og strategier for videre utviklingsarbeid under de ulike temaene for hele Gjøviksamfunnet, samt egne strategier for kommunal oppfølging.

Strategiene for kommunal oppfølging forutsettes vurdert og konkretisert gjennom det årlige arbeidet med samfunnsdelens handlingsdel. Med synliggjøring av sammenhengen mellom de kortsiktige prioriteringer, mål og tiltak og de langsiktige plangrep og strategier som gis i kommuneplanen.

Andre plantema som kommunen har ansvar for å følge opp og yte tjenester rundt er forutsatt knyttet opp til utarbeiding og oppfølging av ulike sektor- og fagplaner m.m. De viktigste av disse er prioritert gjennom vedtatt kommunal planstrategi.

OPPVEKST, HELSE OG OMSORG:

GJØVIK SOM OPPVEKSTKOMMUNE

MÅL OG STRATEGIER

Mål for utvikling av Gjøvik som oppvekstkommune:

Barn og unge skal trives og settes i stand til å møte utfordringer !

Kjennetegn ved måloppnåelse vil være at Gjøvik har robust og glade barn og unge som mestrer, utvikler seg og lykkes i livene sine. Det er krever samhandling mellom barn, ungdom og voksne. De voksne rundt barna må ta et meransvar for kvaliteten i denne kontakten.

Strategier for målrettet utvikling av Gjøvik som oppvekstkommune:

- Gi barn og unge grunnleggende kunnskap og trygghet.
- La barn og unge oppleve mestring, medvirkning og inkludering i hverdagen.
- Gi barn og unge mulighet for kulturopplevelser og fysisk aktivitet gjennom hele oppveksten.

- Utvikle bedre samordning og bredt fokus i alt arbeid som berører barn og unges oppvekst i Gjøvik.
- Sørge for å ha et bredt fritidstilbud til barn og unge, med god tilgjengelighet og som sikre at alle har mulighet til å delta.
- Utvikle de voksne sin kompetanse som premissleverandør for barns oppvekstmiljø.

KOMMUNAL OPPFØLGING

1. Gi barn og unge grunnleggende kunnskap og ferdighet i lesing, skriving og regning.
2. Målrette oppfølging av foreldre som samhandler dårlig eller er utrygge på sin foreldrekompetanse.
3. Ivareta nødvendig vedlikehold av barnehager og skoler.
4. Legge til rette for opprettelse av internasjonal skole i Gjøvik.
5. Legge grunnlaget for at ungdom som kommer fra Gjøvik gjennomfører den videregående skolen.
6. Bidra til å sikre ungdom under utdanning læreplasser og arbeide for at kommunen innen kort tid har en lærling pr. 1000 innbygger.
7. Sikre gode boforhold for alle barnefamilier.
8. Stimulere til økt frivillig innsats for og med barn og unge.
9. Utrede og iverksette aktuelle aktivitets- og fritidstilbud for barn og unge.
10. Trekke inn kulturaktiviteter og gi kulturopplevelser allerede fra de første leveårene.
11. Tilrettelegge trygge oppvekstmiljøer som stimulerer til sosial kontakt og fysisk aktivitet.
12. Ivareta bredde i bruksområde og funksjon ved etablering, drift og utvikling av arenaer og bygg.
13. Gi et helhetlig og tilpasset utdanningsløp, med læring, lek og omsorg i både barnehage og skole.
14. Utvikle de ansattes relasjonskompetanse i kontakten voksen – barn/ungdom.
15. Ha et sektorovergripende perspektiv i all planlegging som berører barn og unges oppvekst, med vekt på forebyggende virksomhet og tidlig innsats for å løse problemer på et lavest mulig nivå.

GJØVIK SOM HELSE- OG OMSORGSKOMMUNE

MÅL OG STRATEGIER

Mål for utvikling av Gjøvik som helse- og omsorgskommune:

Gjøvik skal ha helse- og omsorgstilbud som gir alle et selvstendig og verdig liv !

Et kjennetegn på en kvalitativt god helse- og omsorgstjeneste er at tjenesten bygger opp rundt den enkelte innbygger - og gir mulighet for å bo i eget hjem så lenge en selv ønsker og klarer det. Behov for gode sykehjem vil fortsatt være tilstede. Langvarige og omfattende omsorgsbehov kan betjenes i omsorgsboliger med fast tilknyttet bemanning, tilpasset beboernes behov.

Strategier for målrettet utvikling av Gjøvik som helse- og omsorgskommune:

- Bevisstgjøre innbyggerne i forhold til eget ansvar for tilrettelegging for egenomsorg, ved å benytte hjelpemidler, teknologiske muligheter og frivillige omsorgsressurser.
- Legge til rette for at innbyggerne skal få bo lengst mulig i eget hjem. Spille på de muligheter og ressurser brukeren, familien og nærmiljøet rundt har.
- Utvikle omsorgssentrene som en sentral plass i de lokalsamfunn de er en del av - med vekt på å få til enda bedre samspill og godt partnerskap i nærmiljøet.
- Vektlegge rehabilitering slik at brukerne blir mest mulig selvhjulpne
- Legge til rette for et godt samarbeid og dialog mellom de ulike nivåene for helsetjenester, og medvirke til interkommunal og offentlig-privat samhandling.
- Sette fokus på flere tiltak for å møte morgendagens utfordringer – som folkehelsearbeid og forebyggende tiltak, investeringer i universell utforming av boliger og bedre omgivelser.
- Bidra til å sikre kommunen innbyggere gode sykehustjenester.

KOMMUNAL OPPFØLGING

1. Sikre hjemmetjenestetilbud, sykehjemsplasser og plasser med heldøgns omsorg i takt med befolkningsutviklingen
2. Ha desentraliserte tjenestetilbud knyttet til omsorgssentrene, med supplerende spesialiserte tjenester sentralt plassert.
3. Videreutvikle spesialiserte tilbud ved Haugtun i samarbeid med sykehuset og andre aktuelle aktører.
4. Delta i utvikling og bruk av velferdsteknologi i samarbeid med blant andre Høgskolen i Gjøvik og NAV Hjelpemiddelsentralen
5. Tilrettelegge og bemanne flere bokollektiver og opprette egne tilbud til grupper av omsorgstrengende med særlige behov.
6. Sikre tjenestetilbudet tilstrekkelig tilgang av kompetent helse- og omsorgspersonell.
7. Legge forholdene bedre til rette for frivillig deltakelse og innsats i helse- og omsorgsvirksomhet.
8. Arbeide for å øke arbeids- og aktivitetstilbud til ulike brukergrupper.

DRIVKREFTER FOR VEKST OG UTVIKLING:

GJØVIK SOM REGIONSENTER OG BY

MÅL OG STRATEGIER

Mål for utvikling av Gjøvik som regionsenter og by:

Gjøvik skal være et sterkt regionsenter med et levende og attraktivt bysentrum !

Gjøvik by sitt omdømme – både i hovedstadsområdet, Innlandet, Gjøvikregionen og blant kommunens innbyggere – skal over tid endres. Flere skal kjenne til byen og dens kvaliteter. Innbyggertallet skal øke og næringslivet utvikles med flere etableringer, arbeidsplasser og økt omsetning. Utviklingen av byen skjer i tråd med mål og strategier fra arbeidet med samordnet areal- og transportplanlegging.

Strategier for målrettet utvikling av Gjøvik som regionsenter og by:

- Bygge opp under en identitet som knytter Gjøvik til beliggenheten ved Mjøsa.
- Etablere boligtilbud som dekker innbyggernes behov og med et prisnivå som gjør at boligmarkedet i Gjøvik blir attraktivt for tilflytting.
- Legge til rette for sentral lokalisering og utvikling av offentlige funksjoner, handel og service.
- Styrke og profilere Gjøvik sin posisjon som utdanningscenter og herunder å arbeide for å utvikle Campus Gjøvik og samarbeidende bedrifter til et anerkjent universitetscampus og senter for nyskaping.
- Utvikle service-, opplevelses- og aktivitetstilbud som trekker folk til byen og skaper mer "liv".
- Utvikle og profilere Gjøvik by som et kultursenter med regionale funksjoner og tilbud, med særlig vekt på videre Gjøvik som musikkregion.
- Bygge ut byens kollektivtransporttilbud og legge til rette for syklist og fotgjengere.
- Prioritere og realisere sentrumstiltak gjennom forpliktende og organisert samarbeid mellom private næringsinteresser, kommunen og andre offentlige myndigheter.

KOMMUNAL OPPFØLGING

1. Utvikle Gjøvik som regionsenter og gjennomføre tiltak som kan gjøre Gjøvik kjent og attraktiv for befolkning og næringsliv i hovedstadsområdet.
2. Bidra til regulering og tilrettelegging for en boligutbygging, samt sosial boligutvikling i kommunens regi, som dekker behov og som gjør at byen og kommunen får et attraktivt boligmarked med mulig tilflytting fra andre steder i Norge.

3. Videreutvikle regionsamarbeidet mellom kommunene i Gjøvikregionen, med næringsrådet, de regionale stats- og fylkesmyndigheter og byens gårdeiere, eiendomsutviklere og næringsaktører – for stimulere aktivitet og imøtekomme innbyggernes og næringslivets behov.
4. Ta i bruk de virkemidler som kommunen rår over for å påvirke bruk og utvikling av eiendommer i samsvar med ønsket by- og sentrumsutvikling, med samordning av areal- og transportplanlegging. Spesielt gjelder dette å tillate boliger som bygges tettere og høyere enn hva som har vært normalt for Gjøvik.
5. Prioritere gjennomføring av tiltak som utvikler byens kvaliteter og sikrer tilgjengelighet til sentrum, med styrking av sykkel, i tråd med føringene fra Sykkelbyprosjektet, og kollektivtransport som reisemiddel framfor privatbil.
6. Etablere en parkeringspolitikk som sikrer et tilgjengelig og levende sentrum, som stimulerer til etableringer og utbygging, men som reduserer biltrafikken gjennom sentrumsgatene.
7. Kommunen kan stille krav til avfallshåndtering gjennom areal og transportplaner som ivaretar miljø, estetikk og effektiv arealbruk.

KOMMUNIKASJONER – SAMFERDSEL

MÅL OG STRATEGIER

Mål for utvikling av kommunikasjoner og samferdsel:

Gjøvik skal ha lavere reisetid til Oslo, Hamar og Lillehammer innen 2020 !

Kjennetegn på måloppnåelse er at reisetiden blir lavere for både veg og bane. Reisetiden til Oslo med tog bør være maksimalt 1 time 30 minutter. Næringslivet må få raskere tilgang til sine markeder, både i hovedstadsområdet og videre internasjonalt. Kortere reisetid skal gjøre at flere velger å bosette seg i Gjøvikregionen - og eventuelt pendle til jobb i hovedstadsområdet. Ny Mjøsbru og utbygging av E6 skal gi raskere reisetid til Gjøvik fra Lillehammer og Hamar.

Strategier for målrettet utvikling av kommunikasjoner og samferdsel:

- Bruke allianser for sterk og målrettet påvirkning av de nasjonale samferdselsprioriteringer.
- Gjennomføre firefelt utbygging av riksveg 4 som satsning i Nasjonal Transportplan.
- Investere i E6-utbygging og Mjøsbru for å binde Gjøvik, Hamar og Lillehammer tettere sammen.
- Bygge ut busstilbudet slik at flere kan velge å reise kollektivt, regionalt og i byområdet.
- Arbeide for at det investeres i utbedringer og vedlikehold for å øke hastigheten på Gjøvikbanen.
- Få Gjøvikbanen inn som en del av InterCityopplegget rundt hovedstadsområdet.
- Arbeide for at Gjøvikbanen knyttes sammen med Dovrebanen.
- Arbeide for at Gjøvik og Oppland betjenes av framtidig høyhastighetsbane Oslo–Trondheim.

KOMMUNAL OPPFØLGING

1. Støtte opp under Innlandets felles prioriterte utbyggingsstrategi – riksvegene 2, 4, 6, 16.
2. Prioritere oppfølging av prosesser og tiltak som sikrer utbygging av E6, firefelt rv 4 og fv 33.
3. Arbeide for utbygging av det interne kommunale og det felles regionale transporttilbudet.
4. Gjennom veg- og trafikkreguleringstiltak legge til rette for sykkel og økt kollektivtrafikk i sentrum.
5. Videreutvikle og følge opp regionalt arbeid for investeringer og utbedringer på Gjøvikbanen.
6. Arbeide for sammenknytning av Gjøvikbanen med Dovrebanen, med integrering av Gjøvikbanen som del av InterCity systemet rundt Oslo.

NÆRINGSUTVIKLING OG INNOVASJON

MÅL OG STRATEGIER

Mål for næringsutvikling og innovasjon:

Gjøvik skal ha et attraktivt, kompetent og innovativt næringsliv !

Kjennetegn på at Gjøvik lykkes vil være at lønnsomheten i regionens industri og næringsliv er god, at tilgangen av kvalifisert arbeidskraft dekker næringslivets behov og at det er en netto økning av antall arbeidsplasser i regionen fra år til år.

Strategier for målrettet næringsutvikling og innovasjon:

- Bruke ressurser der det er det største arbeidsplasspotensial.
- Etablere arenaer og nettverk for styrke kontakt og samarbeid i regionens næringsliv.
- Rekruttere kompetansen næringslivet etterspør og heve kompetansen på de som allerede bor her.
- Tilrettelegge for entreprenørskap og økt samhandling mellom næringslivet og FoU-miljøer.
- Drive aktiv etablerings- og virkemiddelveiledning gjennom næringsrådet for Gjøvikregionen.
- Utnytte hele produksjonsgrunnlaget innenfor landbruket til størst mulig verdiskaping i lokalsamfunnet.
- Arbeide aktivt for at reiseliv/turisme får økt oppmerksomhet og sterkere fokus.
- Videreutvikle forutsetninger og spisskompetanse innen industri, høyteknologiske bedrifter og landbruksbasert virksomhet, herunder innenfor materialteknologi og bioenergi.
- Styrke regionens spisskompetanse innen IKT-sikkerhet, medieteknologi og helse.
- Bidra til bedriftsetableringer som gjør at regionen beholder eller henter flere kvalifiserte ansatte.
- Styrke Campus Gjøvik som teknologisk forsknings-, utdannings- og utviklingsmotor i Innlandet.
- Være pådrivere for etablering av innlandsuniversitetet, med forskning og attraktive studier.

KOMMUNAL OPPFØLGING

1. Styrke kommunens eget engasjement og samhandling med det lokale og regionale arbeidet for næringsutvikling.
2. Ha et aktivt næringsråd som verktøy for tiltaksrettet kontakt med næringsliv, bedrifter, organisasjoner, utdanningsinstitusjoner og offentlige myndigheter.
3. Følge opp landbruksmeldinga for Gjøvik kommune ved å etablere stimuleringstiltak for landbruket og bruke landbrukskontoret i kommunen aktivt som førstelinjetjeneste for Innovasjon Norge på landbruksområdet.
4. Følge opp arbeidet med kunnskapsutvikling og innovasjon i tråd med de føringer som er lagt i den strategiske planen for Gjøvikregionen, herunder støtte opp om NCE-satsingen.
5. Delta i alliansebygging og lobbyvirksomhet for å trekke kompetansearbeidsplasser til Gjøvik, herunder utvikle en strategi for hvordan trekke flere offentlige arbeidsplasser til Gjøvik..
6. Prioritere næringsutvikling i aksen Gjøvik-Raufoss, med tilrettelegging av nye tomteområder.
7. Utvikle en kommunal strategi for fornying eller omgjøring av eldre industri- og næringsområder.
8. Ha et høgt servicenivå og kort saksbehandlingstid ved henvendelser rundt næringsetableringer.
9. Bidra til tydelig markedsføring av Gjøvik og regionen som etableringssted for næringsvirksomhet, med aktiv profilering av tilgjengelige næringsarealer og ledige lokaler.
10. Bruke Industribygg AS som utviklings- og tilretteleggingsverktøy i tilrettelegging for videre utvikling av Campus Gjøvik.
11. Etablere en målrettet studentpolitikk for å gjøre Gjøvik mer attraktiv som studiested og som sted for etablering etter endt studie, med bl.a. bolig-, helse-, kultur-, idretts- og fritidstilbud.
12. Støtte HiGs videre faglige utvikling og med deltakelse og oppfølging av samarbeidsrelasjoner i arbeidet for å oppnå status som universitetscampus.

13. Gjennom arbeidet med stedsutvikling å styrke sentrum i Snertingdal og Biri for å lage grobunn for handelsnæring og skape arenaer for kulturell aktivitet.

SAMFUNNSKVALITETER I KOMMUNEN:

FOLKEHELSE I GJØVIK

MÅL OG STRATEGIER

Mål for utviklingen innenfor området folkehelse:

Gjøvik skal fremme folkehelse og utjevne sosiale helseforskjeller !

Dette innebærer at helsefremmende og forebyggende arbeid må tydeliggjøres som et prioritert satsingsområde i lokalsamfunnet og kommunen – og det skal legges til rette for samarbeid. Effekten av arbeidet skal kjennetegnes ved en positiv utvikling av de sentrale folkehelseindikatorene.

Strategier for målrettet utvikling innenfor plantemaet folkehelse:

- Stille krav og tilrettelegge for befolkningens helse - med den enkeltes ansvar for egenomsorg og det offentliges ansvar for helseopplysning og ulike velferdstilbud.
- Utarbeide oversikt over befolkningens helse og påvirkningsfaktorer, og identifisere utfordringer som krever innsats.
- Utvikle møteplasser og fora for å fremme samhandling på tvers av sektorer og nivåer.
- Redusere ulykkesrisiko, helseskadelig støy, luftforurensing, stråling og smittespredning gjennom bl.a. interkommunalt samarbeid mellom planmyndigheter og Gjøvikregionen helse og miljøtilsyn.

KOMMUNAL OPPFØLGING

1. Utarbeide et langsiktig og kunnskapsbasert folkehelsearbeid.
2. Sikre at alle tjenesteområder tar hensyn til folkehelseperspektivet i all virksomhet – og gjennomfører helsefremmende tiltak, i samarbeid med organisasjoner og frivillige ressurser.
3. Støtte og bidra til at enkeltpersoner og grupper av befolkningen selv tar ansvar for egen helse, med formidling av kunnskap for å skape bevissthet og engasjement rundt temaet.
4. Følge opp barn de første leveår, med tilbud om vaksiner, individuell rådgiving og grupperettet helseopplysning tilpasset de ulike aldersgruppene.
5. Gi barn og unge i barnehager og skoler gode kostholdsvaner, mulighet for friluftsliv, fysisk aktivitet og svømmeopplæring – og samt gi oppmerksomhet rundt psykisk helse hos elevene.
6. Legge til rette for fysisk aktivitet og stimulere til bruk av tur- og rekreasjonsområder, gjennom informasjonsskiltning og informasjonstiltak rundt de muligheter som finnes.
7. Legge til rette og tilby kulturtilbud av betydning for befolkningens trivsel, herunder samarbeide med og støtte tilbud i regi av frivillige lag og foreninger.
8. Sikre at folkehelseperspektivet blir vektlagt ved utforming av lokalsamfunnet. Gjennom tilrettelegging av infrastruktur og arealbruk med utnytting av erfaringer fra barnetråkkregistrering og sykkelbysatsing, begrenning av negative påvirkningsfaktorer som bl.a. støy, stråling og luftforurensing.
9. Aktiv bruk av reguleringsbestemmelser, kommunale veiledere og informasjon for universell utforming av boliger og omgivelser.

KULTUR OG FRIVILLIGHET

MÅL OG STRATEGIER

Mål for utvikling av kultur og frivillighet i Gjøvik:

Gjøvik skal stimulere til engasjement og frivillighet i samfunnslivet !

Et kjennetegn på at samfunnet og kommunen lykkes på dette området er at det utvikles arenaer hvor utfordringer, behov og tiltak vurderes sammen – og at enkeltpersoner og de ulike samfunnsaktørene går sammen om å gjennomføre tiltak og ta ansvar for felles oppgaver.

Strategier for målrettet utvikling av kultur og frivillighet i Gjøvik

- Legge til rette for og åpne for inkludering og deltakelse i aktiviteter og samfunnsliv.
- Forene generasjoner i felles aktiviteter og utfordre ungdommen til mer frivillig arbeid.
- Ta i bruk og videreutvikle Frivilligsentralen som møteplass og arena for kontakt og samhandling for rundt frivillig innsats i lokalsamfunnet.

KOMMUNAL OPPFØLGING

1. Støtte initiativ og virksomhet som stimulerer frivillig arbeid i sin alminnelighet, spesielt arbeidet innenfor organisasjonsliv og kulturområdet, med musikk og idrett.
2. Lage en frivillighetspolitikk for Gjøvik med oversikt over frivillig sektor og strategier for samarbeid med aktørene innenfor frivillig sektoren, herunder få fram betydningen av frivillig innstas som prioriteringsgrunnlag i valget mellom forebyggende tiltak og kommunal tjenesteyting.
3. Synliggjøre betydningen av frivillig innsats i lokalsamfunnet – innenfor kultur, idrett, lag og foreninger, samt som bidrag i utvikling av de kommunale tjenestene.
4. Utvikle rammebetingelsene rundt frivillig arbeid og aktivitet slik at flere benytter seg av de tilbud, muligheter og møteplasser som finnes, herunder å se på de muligheter som nasjonale og regionale satsinger gir for lokalt kulturliv.
5. Stimulere utvikling av nye og attraktive tilbud for uorganisert ungdom, med støtteordninger, veiledning og åpning for bruk av bygg og anlegg.
6. Bruke kulturliv, frivillighet og dugnadsånd i profilering av kommunen for tilflytting og som virkemiddel for integrering av innflyttere og enkeltpersoner i fellesskapet.

INTERNASJONALISERING OG INKLUDERING

MÅL OG STRATEGIER

Mål for utvikling innenfor området internasjonalisering og inkludering:

Gjøvik skal være et inkluderende og flerkulturelt samfunn !

Kjennetegn på måloppnåelse er at arbeidsinnvandrere, studenter og flyktninger blir integrert i lokalsamfunnet. Med tilrettelegging av tjenestetilbud, etablering av sosialt nettverk og tilbud om jobbmuligheter. Gjøvik er et samfunn hvor alle har de samme rettigheter, plikter og muligheter. Gjøviksamfunnet bør kjennetegnes av innsikt og engasjement i internasjonale spørsmål og hendelser.

Strategier for målrettet utvikling innenfor internasjonalisering og inkludering:

- Hjelp arbeidsinnvandrere og flyktninger så de blir selvhjulpne og finner seg til rette.
- Gi tidlig og god språkopplæring til minoritetsspråklige, både barn og voksne.
- Sørge for at alle innvandrere og flyktninger får boligtilbud, jobb og samfunnskunnskap.
- Etablere ordninger rundt utenlandske studenter slik at de trives og integreres i Gjøviksamfunnet.
- Utnytte de muligheter og det potensial for rekruttering av høgt faglig kvalifisert personell som følger av HiG og den regionale industriens sin internasjonalt sterke posisjon.

- Skape interesse for internasjonale spørsmål og delta i utviklingsprosjekter rundt om i verden.

KOMMUNAL OPPFØLGING

1. Gi aktuell og forståelig informasjon om samfunnet på ulike språk.
2. Øke vektleggingen av inkludering i de ulike deler av kommunal virksomhet og gjennom kommunens kontakt med det lokale nærings- og organisasjonsliv.
3. Videreutvikle tjenester, opplæringstilbud og integreringsvirksomhet for flyktninger.
4. Gi nødvendig opplæring av personalet som arbeider med flyktninger og innvandrere.
5. Stimulere og støtte organisasjoner, bedrifter og det offentlige til å bidra til godt inkluderingsarbeid i lokalmiljøene.
6. Formidle kulturforståelse og kunnskap om flyktninger og innvandrere ut i Gjøviksamfunnet.
7. Følge opp internasjonalt arbeid – gjennom vennskapsbyer, partnerskapsprosjekter og bistand.

KLIMA, ENERGI og MILJØ

MÅL OG STRATEGIER

Mål for utvikling innenfor området klima, energi og miljø:

Gjøvik skal være en ledende miljø- og klimakommune i Norge !

Kjennetegn på måloppnåelse er at Gjøvik skal redusere energiforbruket og utslipp av klimagasser. Varmeenergien skal i størst mulig grad produseres av lokale ressurser i lokale anlegg. Endringene bør relativt sett være av de største i Norge. Gjennom oppfølging av byutviklingsstrategiene bør transportarbeidet knyttet til bilbruk i byen kunne reduseres og betydningen av gang- og sykkeltransport økes.

Strategier for målrettet utvikling innenfor området klima, energi og miljø:

- Redusere lokal miljøforurensing, herunder velge energikilder som bidra til at CO₂-utslipp reduseres nasjonalt. Redusere totale klimautslipp i tråd med nasjonale føringer.
- Legge noe mindre vekt på stasjonær energi og mer vekt på mobilt energiforbruk gjennom målrettet arealpolitikk med valg av transportløsninger.
- Redusere behov for elektrisk kraft og oljebasert forbrenning til oppvarming gjennom bruk av bioenergi fra lokale anlegg og i fjernvarmeanlegg i sentrum.
- Påvirke innbyggere til miljøvennlig atferd gjennom holdningsarbeid og oppbygging av kunnskap.
- Stimulere til miljøriktige valg ved å tilrettelegge for kollektivtransport, sykkel og gående.
- Bidra til økt kunnskap og miljøriktige handlinger gjennom målrettet saksbehandling og informasjon om ressurser og energibruk.

KOMMUNAL OPPFØLGING

1. Ta initiativ, ledelse og ansvar i lokalt og regionalt arbeid med miljø- og klimatiltak.
2. Revidere kommunens energi- og klimaplan.
3. Legge til rette for en arealbruk som reduserer energiforbruk og utslipp av klimagasser, med bl.a. samordnede areal- og transporttiltak i tråd med strategiene for byutvikling.
4. Ta miljø- og klimahensyn i all planlegging, utbygging, renovering og saksbehandling.
5. Utarbeide og vedlikeholde et eget klima- og miljøregnskap for Gjøvik kommune.
6. Gjennom beredskapsarbeid peke på nødvendige klimatilpasninger som følge av mer ekstremvær.
7. Bruke miljøfyrtårnsertifiseringer som verktøy for miljøtiltak og økt miljøbevissthet i kommunale virksomheter og i næringslivet.

GJØVIK UNIVERSSELT UTFORMET

MÅL OG STRATEGIER

Mål for utviklingen innenfor området universell utforming:

Gjøvik skal være universelt utformet og tilgjengelig for alle !

Dette innebærer at man vil legge stor vekt på å forme de fysiske omgivelsene slik at flest mulig kan delta i de ulike samfunnsaktiviteter. Dette for å kunne leve et fullverdig liv lengst mulig - uten at det er nødvendig å sette inn spesielle tiltak.

Strategier for målrettet utvikling innenfor området universell utforming:

- Bygge opp, formidle og bruke kompetanse om universell utforming hos planleggere, byggenæring, forvaltning og brukerorganisasjoner, for å sikre dialog på riktig tidspunkt, forutsigbarhet og gode løsninger.
- Sikre universell utforming i utbyggingsprosjekter og fysiske tiltak i lokalsamfunnet, med tidlig involvering av brukere.

- Benytte kollektivtransportmidler som er tilgjengelige for orienterings- og bevegelseshemmede.
- Tilrettelegge arenaene for idretts- og kulturopplevelser for bevegelses-, orienterings-, syns- og hørselshemmede, inkludert lokaler - og toaletter i tilknytning til disse.

KOMMUNAL OPPFØLGING

1. Bidra til at enkeltpersoner og grupper av befolkningen får grunnleggende forståelse av betydningen av å tilrettelegge omgivelsene slik at alle har mulighet for å delta.
2. Spille sammen med HiG sin posisjon som nasjonalt kompetansesenter for universell utforming.
3. Skaffe ytterligere erfaringer om riktig universell utforming og gode prosesser gjennom å bruke uavhengig kontroll i ulike faser av byggeprosessen i utvalgte byggeprosjekter.
4. Tilby tilpassede kurs og opplæring for viktige fagmiljøer og utvalg i kommunen om hvordan de kan bidra til universell utforming gjennom sitt arbeid og utøving av sin rolle.
5. Ta hensyn til svaksynte, blinde, hørselshemmede og personer med funksjonshemninger i alle publikumsorienterte informasjons- og kommunikasjonsløsninger.
6. Sikre at arealplanleggingen ivaretar kravene til utforming av et tilgjengelig samfunn – gjennom aktiv bruk av reguleringsbestemmelser og kommunale veiledning og informasjon rundt utforming av bygninger og utearealer.

SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP

MÅL OG STRATEGIER

Mål for utvikling av samfunnssikkerhet og beredskap:

Gjøviksamfunnet skal være sikkert og ha beredskap for krisehåndtering !

Strategier for målrettet utvikling av samfunnssikkerhet og beredskap:

- Gjennomføre og vedlikeholde en systematisk kartlegging og vurdering av samfunnets og bedrifters risiko og sårbarhet i forhold til uønskede hendelser.
- Utveksle kunnskap og erfaringer slik at de ulike samfunnsaktørene gjensidig kan styrke hverandre når det gjelder forebygging eller beredskapsarbeid.
- Samarbeide om gjennomføring av tiltak som reduserer samfunnets risiko- og sårbarhet.
- Bedre og bygge ut mobildekningen i alle deler av kommunen.

- Avklare hva de ulike beredskapsaktører har for ansvar og rolle er i forbindelse med beredskap, utvikling av samfunnssikkerhet og håndtering av krisesituasjoner.
- Sørge for nødvendig kompetanse om beredskap og samfunnssikkerhet hos samfunnsaktørene, herunder utnytte kompetansen rundt informasjonssikkerhet på HiG.

KOMMUNAL OPPFØLGING

1. Sørge for kommunens organisasjon har tilstrekkelig kompetanse, ressurser og beredskap i forhold til hendelser som kan skje innenfor de ulike virksomheter som drives.
2. Oppdatere risiko- og sårbarhetsanalyser for Gjøviksamfunnet – med utarbeiding av beredskapsplaner og gjennomføring de beredskapstiltak som analyse og planverk tilsier bør foretas.
3. Ivareta samfunnssikkerhet gjennom avklaring av hensynssoner og oppfølging av bestemmelser rundt arealbruk og utbyggingstiltak i kommunen
4. Samarbeide med HiG om tema og satsinger innenfor området informasjonssikkerhet, herunder støtte opp under Gjøvik som nasjonalt senter for informasjonssikkerhet.
5. Videreutvikle opplæring og bruk av digitale verktøy og informasjonsløsninger som støtte ved krisehåndtering.
6. Gjennomføre jevnlig øvelser for å trene på håndtering av kriser og for videreutvikling av kommunale beredskapsplaner – og virksomhetens krisehåndteringsevne.
7. Innarbeide beredskapshensyn i planleggingen, - ved arealbruksvurderinger og utbyggingstiltak.
8. Utvikle et bredere regionalt samarbeid rundt utvikling av samfunnssikkerhet og beredskap, med praktisk samarbeid over kommunegrensene.

LANGSIKTIGE AREALSTRATEGIER

De langsiktige arealstrategier som legges til grunn for kommuneplanens arealdel innarbeides i kommuneplanens samfunnsdel. Overordnede mål og strategier for samfunnsutvikling skal forme valg og utforming av arealstrategiene. Disse skal gi klare føringer og rammer for videre planlegging og utbygging i kommunen, og legges til grunn for kommunens vurdering av utbyggingsområder, reguleringsplaner og andre areal- og naturbruksspørsmål.

På bakgrunn av de langsiktige arealstrategiene skal det utarbeides en modell for utbygging som kommuneplanens arealdel skal bygge på. Langsiktig arealstrategi og utbyggingsmodell ble introdusert ved forrige rullering av kommuneplanen i 2008. Planprogrammet fastslår at disse i hovedsak skal videreføres, men det er behov for oppdatering og tilpasning av strategiene og modellen i forhold til dagens situasjon og utfordringer. Det er spesielt den nye areal- og transportstrategien for Gjøvik by som det er behov for å integrere i arealstrategiene og utbyggingsmodellen.

LANGSIKTIGE AREALSTRATEGIER

BY OG SENTRUMSUTVIKLING

Gjøvik sentrum skal være et komplett bysentrum, for befolkningen og besøkende. Sentrum og Mjøsstranda/Huntonstranda skal ha vakre og trivelige gateløp, byrom og plasser. Kvalitetene i verneverdige bygninger og bygningsmiljøer, parker og teknisk industrielle kulturmiljøer skal vektlegges i kombinasjon med å dekke behovet for byutvikling gjennom modernisering og nybygg.

Det skal tilrettelegges for en styrking av sentrum med et variert handels- og servicetilbud, arbeidsplasser, kulturtilbud, og boliger for folk i alle aldre.

Gjøvik sentrum skal åpnes og knyttes direkte til Mjøsa, og det skal søkes etter løsninger som reduserer/fjerner barrieren som veg og bane danner i dag. Hunnselva skal reetableres som en blågrønn åre gjennom byen og frem til oset ved Mjøsa.

Områder med lav utnyttelse i, og i nærheten av Gjøvik sentrum og tettstedene, bør omformes slik at de utnyttes bedre:

- Gjøvik sentrum skal bygges "innover" med fortetting og utfylling av ledige arealer.
- Boligområder i eller i nær tilknytning til sentrum bør ha høy utnyttelse, og det skal legges vekt på fortetting med kvalitet.
- I nye områder i randsonen av byen bør det bygges tettere enn det ha blitt gjort de senere årene. Utbyggingsformen vil derfor normalt bli tettere enn eneboligbebyggelse på disse arealene.

Det skal gjennomføres en arkitektkonkurranse for å utnytte potensialet som ligger på Huntonstranda.

TETTSTEDSUTVIKLING, BOSETTINGSMØNSTER OG BYGDEUTVIKLING

Gjøvik kommune vil satse på de eksisterende tettstedene. Det skal stimuleres til ny bosetting som fortetting av eksisterende boområder og/eller i nye felt inntil eksisterende tettstedsbebyggelse. Det skal utarbeides planer for sentrumsutvikling i Hundalen, Biri og Snertingdal.

I LNF-områdene skal bebyggelse i utgangspunktet være knyttet til stedbunden næring, men for å bidra til å opprettholde folketallet i grendene, vil Gjøvik kommune se positivt på søknader som ikke gjelder stedbunden næring når kriterier i arealdelen som gjelder landbruk, forurensning, kulturlandskap, biologisk mangfold, vassdrag og trafikk er oppfylt. I LNF-områdene skal det kunne godkjennes større tomter enn i regulerte områder når det er behov og ønske om det.

Nær byen og tettstedene skal holdningen til spredt utbygging være strengere. Dialogen og samarbeidet mellom kommunen og bygdevalg/bygdeforum bør utvikles og møtepunkt formaliseres, for gjennom dette å stimulere til økt engasjement om utvikling av bygdene og samarbeid om utviklingstiltak.

NÆRINGSUTVIKLING OG KOMPETANSE

Næringsvirksomhet skal i hovedsak etableres i områder avsatt til formålet. Det skal arbeides for en transformasjon/fortetting av eksisterende næringsområder, og Mustad er et slikt eksempel.

Aksen Raufoss-Gjøvik skal styrkes sett i næringsssammenheng med tilrettelegging av nye områder.

På Biri kan områdene nær E6 utvikles videre i næringsssammenheng.

Skjerven næringspark må utvikles slik at den blir mer synlig og får bedre adkomst fra fylkesveg 33.

Teknologibyen Gjøvik skal være en kunnskapsby med varierte utdanningsmuligheter, og Gjøvik kommune skal være aktiv i utviklingen av skole- og næringsområdet på Kallerud. Det skal gjennom planlegging tilrettelegges arealer for studentboliger, fortrinnsvis i nærheten av høgskolen og i Gjøvik sentrum.

VAREHANDEL, OG OFFENTLIG OG PRIVAT TJENESTEYTING

Gjøvik skal være et sterkt regional handelssenter, med et levende og attraktivt sentrum. Hovedvekten av handelsvirksomheten skal foregå i sentrumsrelaterte områder. Handelen skal styres til etablerte handelsområder i tillegg til sentrumsområder, og handelen skal ikke spres ytterligere.

Varehandel som ikke er egnet i sentrumsområder på grunn av plass- og transportbehov skal lokaliseres i definerte forretningsområder så tett på eksisterende sentrumsområder som mulig.

Lokalisering av mindre dagligvareforretninger (<1500m²) som fungerer som nærbutikker utenfor sentrumsrelaterte områder ansees som positivt.

Offentlig og privat tjenesteyting skal så langt det er mulig lokaliseres i, eller tett på, sentrumsområder. Nye barnehager skal fortrinnsvis etableres i nærheten av skoler.

Det skal arbeides konkret for å finne et egnet areal for lokalisering av et nytt Innlandssykehus på Biri.

TRANSPORTLØSNINGER

Gode og sikre trafikkløsninger er viktige for kommunen.

Det er behov for 4-felts veg mellom Gjøvik og Lillehammer, en strekning som har stor trafikk og er ulykkesbelastet. Midtrekkverksetablering vil kunne være en midlertidig løsning, men det må søkes en snarlig realisering av sammenhengende 4-felts veg med ny kryssløsning på Biri. For RV 4 mellom Gjøvik og Mjøsbrua er det behov for å avklare trase for en fremtidig 4-felts veg.

Det skal være enkelt å reise til Gjøvik sentrum, samtidig som sentrum skal skjermes for unødig biltrafikk. Det skal søkes løsning for ny adkomstveg fra RV4 inn til øvre del av sentrum med forbindelse mot Farverikvartalet og Storgata.

Det skal være enkelt å parkere for handlende og besøkende i sentrum. Parkering skal i stor grad samles i et antall parkeringshus og parkeringsplasser i tilknytning til sentrumsringen og tettest mulig inn til sentrum. Langtidsparkering og arbeidsplassparkering bør ligge noe unna sentrum.

Gjøvik kommune vil arbeide for økt bruk av kollektivtransport, gjennom å etablere gode knutepunkter – blant annet ved å oppgradere skystasjon i Gjøvik sentrum – og legge fysisk bedre til rette for bruk av kollektivtilbud både i byområdet og ute i distriktene.

Gjøvik skal ha et hovedsykkelvegnett som gjør sykkel til et attraktivt transportmiddel og får flere til å sykle. Det skal også legges til rette for – og stilles krav om - gode og sikre sykkelparkeringsløsninger. Det skal sikres gode gang- og sykkelforbindelser i sentrum, og i kommunen for øvrig, slik at å gå og bruk av sykkel blir et reelt alternativ til bil. Føringer fra sykkelbyprosjektet og gåstrategien skal følges opp i videre arbeid.

På lang sikt er det viktig å finne løsninger for en omlegging av RV 4 i en forbikjøringstunnel utenom sentrum, slik at barrieren som RV4 i dag utgjør mot Mjøsa fjernes. Videre er det nødvendig å finne en løsning for den belastede trafikksituasjonen på FV 33 ved Kirkeby med tilhørende forbindelser mot sentrum og Kallerud.

JORDVERN

Staten har som målsetning å halvere det årlige forbruket av dyrket og dyrkbar mark. Gjøvik kommune ønsker å følge opp dette gjennom som hovedprinsipp å være restriktive til å tillate nedbygging av dyrket mark.

Der behov for arealer kan løses på flere måter, bør alternativer som ikke krever forbruk av dyrket og dyrkbar mark som hovedregel velges. God matjord og spesielt arealer der det kan dyrkes matkorn er særlig viktige å ta vare på. Tilsvarende bør store og lettdrevne jorder beskyttes sterkere enn små arealer med bebyggelse på flere sider. Ved bruk av dyrket mark til boligbygging søkes matjordene flyttet til nytt område.

Naturens kretsløp tilsier at jord- og skogsbruksressursene kan brukes bevisst for å redusere forbruket av ikke-fornybare ressurser. Gode skogsboniteter søkes derfor skjermet mot nedbygging, samtidig som aktiv skogsskjøtsel stimuleres.

KULTURMINNER OG KULTURLANDSKAP

Det er viktig å foreta kartlegging og ivareta viktige lokale kulturminner og kulturlandskap. Inngrep i lokalt viktige kulturlandskap bør kun tillates etter nøye vurdering.

For lettere å kunne identifisere kulturminner vil Gjøvik kommune gjennomføre laserskanning for mer enn halvparten av kommunens arealer, inklusive de arealer der en antar at sannsynligheten er størst for å få søknader om tiltak som krever slik kartlegging. Kartleggingen kan avsløre arkeologiske funn i overflaten.

BARN OG UNGE

Barn og unges interesser skal vektlegges i forbindelse med arealbruksspørsmål:

- Nye boligfelt skal spesielt vurderes med hensyn til trafikksikkerhet internt og langs skoleveger.
- Nye samleveger som blir del av skoleveg eller viktig veg for fritidsaktiviteter, skal etableres med fortau eller gang-/sykkelveg.
- Det skal etableres arealer for lek og opphold (grønne områder) i forbindelse med alle nye boligområder.
- Det skal sikres trygg adkomst til grøntområdene.
- Det skal sikres og utvikles gode oppvekstmiljøer for barn og unge i sentrum.

STRANDSONA LANGS MJØSA

Gjøvik kommune ønsker å ta i bruk strandsona med vektlegging av allmennhetens tilgang. Det kan i enkelte områder tillates bygging ned mot vannkanten gjennom reguleringsplanlegging, men ikke på en slik måte at det hindrer allmenn ferdsel langs vannet. I de tilfeller der det ikke lar seg gjøre med allmenn tilgang langs vannkanten, for eksempel ved båthavner, skal det etableres gode løsninger for å passere anlegget på landsiden.

Egnede arealer i strandsona skal tilrettelegges som aktivitets- og rekreasjonsområder, og disse skal stimulere til økt bruk og aktivitet, samt bedre folkehelse og livskvalitet.

Dersom viktige infrastrukturtiltak må berøre strandlinjen skal det reetableres en strandsona mot Mjøsa.

GRØNNSTRUKTUR

Områdene rundt Gjøvik sentrum og Hunndalen er preget av grønne åsrygger. Det er viktig å bevare disse sammen med grøntområdene som strekker seg ned mellom bebyggelsen og ned til sentrum.

Bebyggelse skal ikke plasseres så høyt oppe i åsene at silhuetten brytes. Byvekstgrensen avgrenser viktige friluftsområder og landskapstrekk, og denne skal sikre disse mot nedbygging.

Grøntområdene/parkene i by- og tettstedsområdene skal ivaretas, og det skal legges til rette for aktiviteter. Inngrep i de grønne lungene i byen og tettstedene av en annen art enn det som naturlig

tilhører den type arealer, skal i utgangspunktet ikke skje. Unntak kan være dersom området etter et inngrep fremstår mer attraktivt enn utgangspunktet.

Turstier og skiløyper skal sikres mot inngrep og nedbygging, og det skal i tillegg tilrettelegges for bedre turmuligheter.

NATURMANGFOLD

Ved all utbygging må natur og miljøhensyn ha et sterkt fokus for å sikre naturmangfold og allmennhetens tilgang til naturopplevelser i sitt nærmiljø.

Ved planlegging av nye byggeområder og infrastrukturtiltak skal hensynet til naturmangfoldet vektlegges. Dette bør skje ved at arealdisponeringen sammenholdes med, og avveies mot kjente registreringer av lokaliteter som inneholder viktige biologisk elementer. I tillegg må tas høyde for at det kan være nødvendig med ytterligere utredninger dersom kunnskapsgrunnlaget ikke er godt nok.

Det er spesielt viktig at lokaliteter som inneholder arter oppført i "rødlista" blir tatt hensyn til. Det samme gjelder lokaliteter som innlandet, og dermed Gjøvik, har et spesielt ansvar for i nasjonal og/eller internasjonal sammenheng.

MILJØHENSYN, ENERGI OG KLIMA

Gjøvik kommune skal gjennom beviste valg legge til rette for en arealbruk med gode løsninger for energiforbruk, og utslipp av klimagasser. Elementer i denne sammenheng er blant annet energieffektive boliger, alternativ energi, høy skogproduksjon, reduserte transportbehov, og mulighet for alternativ transport til privatbil som kollektivtransport og økt bruk av gang/sykkel.

Videre fortetting i sentrum og utbygging av fjernvarmeanlegg i Gjøvik sentrum skal redusere byens behov for elektrisk kraft og oljebasert forbrenning.

Innenfor konsesjonsområdet skal vannbåren varme normalt velges for distribusjon av varme i nye utbyggingsområder. Kommunen vil i detaljplanlegging utnytte de nye mulighetene til krav på dette feltet i den nye planloven.

For nye næringsområder og omfattende omstruktureringer av eksisterende næringsområder skal vannbåren varme og alternativ energiforsyning utredes.

Miljø, energi og klima skal vektlegges i kommunens planlegging og saksbehandling. Dette skal komme til uttrykk ved rådgivning til eksterne aktører og kommunens egne valg av byggeløsninger, inklusive valg av byggematerialer, renovasjon med mer.

FOLKEHELSE OG UNIVERSELL UTFORMING

Universell utforming legges til grunn for utviklingen av kommunen. Gjennom bevist arealplanlegging skal man sikre målene om et tilgjengelig samfunn.

Nye boligområder, næringsområder, service, og handel skal lokaliseres i forhold til hverandre slik at det blir enkelt å ta seg fram mellom de ulike funksjonene med kollektivtransport og/eller til fots eller på sykkel.

Nye bolig- og næringsområder skal planlegges slik at det er enkelt for orienterings- og bevegelseshemmede å ta seg fram på egenhånd. Kollektivtransport mellom de ulike områdene skal være tilgjengelig for orienterings- og bevegelseshemmede.

Rådet for funksjonshemmede og kommunens egne fagpersoner innen ergoterapi skal rutinemessig trekkes inn i planprosessene slik at hensynet til bevegelses-, orienterings- og miljøhemmede blir ivaretatt.

UTBYGGINGSMODELL FOR GJØVIK BY

Følgende alternative utbyggingsmodeller er vurdert for langsiktig utbygging i Gjøvik byområde:

- Konsentrert byutvikling
- Arealbesparende byutvikling
- Tradisjonell utbygging
- Markedsstyrt utbygging

Modellene er nærmere presentert i konsekvensutredningen som er utført i forbindelse med vurdering av foreslåtte utbyggingsområder.

Ut fra de langsiktige arealstrategiene i kommuneplanens arealdel, ATP-strategien for Gjøvik by, og diskusjon med det politiske miljøet i kommunen er det foreslått å legge til grunn **Arealbesparende byutvikling** som utbyggingsmodell for Gjøvik by.

Kommuneplanens arealdel, med kart og bestemmelser, bygger på følgende utbyggingsmodell:

- Målsetninger:
  - godt tilrettelagt for alternativ energi / fjernvarme,
  - tilrettelegging for kollektivtransport,
  - begrenset nedbygging av produktive arealer,
  - middels miljø- og klimaprofil.
- Tiltak/virkemidler:
  - fjernvarmenett med god dekning og/eller lokale varmesentraler ved større utbyggingsområder,
  - høy utnyttelse i byområde – et mer urbant sentrum,
  - omregulering av dårlig utnyttede eiendommer i sentrum og eventuelt ekspropriasjon,
  - styring av utbyggingsretning og utbyggingsrekkefølge,
  - nye boliger bygges som fortetting i sentrum og sentrumsnære områder eller som konsentrert bebyggelse i nye områder og tilgang på nye eneboligtomter kun i bestemt retning; rekkefølgebestemmelser,
  - få kollektivdekning fort i valgt utbyggingsretning,
  - økt kommunal deltakelse i byutviklingsprosjekter.
- Arealbehov:
  - i byområdet legges det inn minimalt med nye områder for boligbygging.